

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

čj. ČŠIJ-170/12-J

Název právnické osoby: Základní škola Žďár nad Sázavou, Švermova 4

Sídlo: Švermova 4, 591 01 Žďár nad Sázavou

IČ: 43 380 123

Identifikátor: 600 130 339

Právní forma: příspěvková organizace

Zastoupená: PaedDr. Jaroslavem Ptáčkem, ředitelem školy

Zřizovatel: město Žďár nad Sázavou

Místo inspekční činnosti: Švermova 4 a Santiniho 4, 591 01 Žďár nad Sázavou

Termín inspekční činnosti: 7., 8., 9. a 12. březen 2012

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti je v souladu s § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon):

písm. a) získávání a analyzování informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy zapsané do školského rejstříku, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy

písm. b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušného školního vzdělávacího programu

písm. c) zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Aktuální stav školy

Právnícká osoba vykonává činnost základní školy, školní družiny, školní jídelny a školní jídelny-výdejny v souladu s rozhodnutím o zařazení do školského rejstříku. Vzdělávání probíhá na dvou místech – ve Švermově ulici a v tzv. zámecké škole v Santiniho ulici.

Kapacita školy je 920 žáků. K 30. září 2011 vykazala škola v 32 třídách ve Švermově ulici 778 žáků a v Santiniho ulici v 5 třídách 101 žáka. Z celkového počtu žáků bylo 24 se zdravotním postižením, 2 nadaní žáci a 1 cizinec.

Škola se dlouhodobě profiluje jako škola s rozšířenou výukou matematiky, zaměřuje se na práci s talentovanými žáky a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve všech ročnících se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (ŠVP ZV) s motivačním názvem Různé cesty – společný cíl. Zájmové vzdělávání ve školní družině probíhá podle školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání. Žáci mohou využít nabídku zájmových kroužků, jejichž činnost přispívá k jejich osobnostnímu rozvoji.

Pedagogický sbor je stabilizovaný, ve škole působí také dvě asistentky pedagoga.

V posledních letech došlo k výraznému posunu v oblasti materiálních podmínek školy. Finanční prostředky byly investovány do budov školy, do vybavení učeben nábytkem, didaktickou technikou, pomůckami apod. Škola se zapojila do projektů, čímž získala další finanční prostředky a zkvalitnila svoji činnost.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP ZV

Škola včas a pravdivě informuje veřejnost o své vzdělávací nabídce i o veškerých aktivitách, které probíhají ve škole. Předávání těchto informací věnuje značnou pozornost a využívá k tomu zejména kvalitně vedené webové stránky, propagační materiály a publikování v místním tisku. Přijímání žáků ke vzdělávání probíhalo v souladu s platnými právními předpisy, kritéria pro přijímací řízení byla stanovena.

Vzdělávání se uskutečňuje podle výše uvedeného vzdělávacího programu, jehož učební plán je naplňován a sestaven v souladu se stanovenou koncepcí a zaměřením školy. Disponibilní časová dotace byla využita zejména ve prospěch vzdělávacích oblastí Matematika a její aplikace, Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Člověk a příroda a volitelných předmětů. Vzdělávací nabídka školy je doplňována organizováním exkurzí, výletů, besed, kulturních a sportovních akcí, realizací rozmanitých projektů apod.

Škola pečlivě eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), kterých je ve škole téměř 20 %. Dle doporučení poradenského zařízení mají tyto žáci možnost navštěvovat hodiny individuální péče nebo dyslektický kroužek. Drobné nedostatky formálního charakteru v údajích o těchto žácích ve školní matrice byly odstraněny v průběhu inspekční činnosti. Nadaní žáci mají prostor k rozvíjení svého nadání jak ve třídách s rozšířenou výukou matematiky, tak v soutěžích a projektech.

Zajištění poradenských služeb ve škole je věnována velká pozornost. Kromě dvou výchovných poradkyň a metodičky prevence se na nich podílí také školní psycholog a etopedka, pro něž bylo vytvořeno poradenské pracoviště.

Škola zpracovala a naplňuje kvalitní minimální preventivní program. K zajištění bezpečného prostředí ve škole přispívá mj. činnost preventivního týmu, který pravidelně

řeší aktuální problémy. Žáci školy v rámci projektu společně s pedagogy tvořili školní řád, což se projevilo na jeho srozumitelnosti a kvalitě. Při vyučování se žáci chovali slušně a pravidla daná školním řádem dodržovali. Za účelem posilování sociálních vazeb a vzájemných vztahů žáků škola organizuje adaptační programy pro žáky 6. ročníků (tzv. harmonizační dny). K podpoře sociální gramotnosti přispívají rovněž charitativní akce (např. *Adopce na dálku*) nebo mezinárodní projekt *Chips*, zaměřený na řešení vrstevnických vztahů, jehož cílem je eliminace rizikového chování. Byla přijata opatření ke zlepšení činnosti žákovského parlamentu, jenž by se měl stát zprostředkovatelem aktivní komunikace navzájem mezi třídami a vedením školy.

Žáci jsou prokazatelně poučováni o dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví, je vedena evidence úrazů žáků.

Organizace vzdělávání byla v souladu s právními předpisy. Ve většině hospitovaných hodin převládal frontální styl výuky, v části hodin byla zařazována práce žáků ve dvojicích i skupinách. Učivo bylo prezentováno srozumitelně a názorně. Dostatek prostoru byl věnován jeho procvičení a upevnění, bylo propojeno s reálným životem a byly využívány mezipředmětové vztahy. Zadání úkolů mělo jasná a srozumitelná pravidla, žáci měli dostatek času na vypracování. Vyučující usměřňovali a řídili aktivitu žáků, společně s asistenty pedagoga poskytovali žákům individuální podporu a zohledňovali jejich vzdělávací potřeby, v menší míře se vyskytovala diferenciací učiva. Výuka byla podpořena učebnicemi, pracovními sešity, materiály vytvořenými vyučujícími a didaktickými pomůckami. Bylo zaznamenáno použití prostředků informačních a komunikačních technologií (ICT). Interaktivní tabule byla využita k prezentaci učiva i vlastní práci žáků. V hodině informatiky byla sledována přímá práce žáků na počítačích. Výuka v této hodině byla vedena vyučujícím příkladným způsobem tak, že žáci prokazovali nejenom odborné znalosti z oblasti informatiky, ale byla současně rozvíjena i jejich čtenářská, přírodovědná a matematická gramotnost. V hodině výchovy ke zdraví byly příkladně využity výstupy z projektové výuky. Žáci získávali od pedagogů zpětnou vazbu, sebehodnocení a vzájemné hodnocení bylo častěji zaznamenáno na prvním stupni.

Škola zajišťuje rozvoj klíčových kompetencí žáků a funkčních gramotností. Podpora čtenářské gramotnosti byla zaznamenána ve vyšší míře ve sledovaných hodinách na prvním stupni. Zde byly použity aktivizující metody zaměřené na techniku čtení, porozumění textu, vyhledávání informací a jejich zpracování, žáci měli i dostatek prostoru pro vyjadřování názorů a diskuzi. Knižní fond školní knihovny slouží především pro účely mimočítankové četby v rámci tříd prvního stupně, žáci zámecké školy mají možnost půjčování knih. Podle iniciativy jednotlivých třídních kolektivů se žáci nepravidelně podílejí na tvorbě třídních časopisů. V průběhu vzdělávání se účastní také akcí v městské knihovně.

Rozvoj komunikativních kompetencí v cizích jazycích probíhá ve výuce a při dalších aktivitách. Velmi dobře byly rozvíjeny téměř ve všech navštívených hodinách anglického jazyka. Vyučující cíleně volili různé formy a metody vedoucí k aktivnímu zapojení žáků. Většinou zařazovali motivační a relaxační prvky, což se projevilo ve spolupráci a zájmu žáků. Důraz byl kladen na praktické využití získaných dovedností. Za účelem podpory jazykových dovedností byly v rámci spolupráce s okolními školami realizovány poznávací zájezdy do Anglie. V loňském školním roce měli žáci možnost ve 4. ročníku navštěvovat kroužek zaměřený na přípravu certifikované zkoušky z anglického jazyka, u které byla většina z nich úspěšných. Účinnost nastavené strategie ve výuce cizích jazyků vychází z činnosti předmětové komise projevující se především v konkrétnosti sledovaných cílů

a jejich průběžném vyhodnocování. K důraznému sledování zpětné vazby patří např. srovnávací testy v angličtině vytvářené v rámci komise a zadávané průběžně ve všech třídách jednotlivých ročníků. Kvalitní úroveň práce komise podporuje týmová spolupráce vyučujících prvního a druhého stupně.

Rozvoj přírodovědné gramotnosti je podporován tříděním odpadů a dalšími aktivitami v rámci environmentální výchovy, jejíž rozvoj má škola rozpracovaný v dlouhodobém plánu a začleňuje ji do školního vzdělávacího programu do velké části předmětů. Škola je zapojena do několika dlouhodobých projektů, má i samostatný Ekologický web školy. Získala titul Škola udržitelného rozvoje 1. stupně na období dvou let (2010 – 2012). V průběhu hospitační činnosti byla příkladně rozvíjena přírodovědná gramotnost v hodině chemie v 8. ročníku.

Rozvoji matematické gramotnosti je věnována pozornost zejména ve třídách s rozšířenou výukou matematiky, žáci školy jsou úspěšní v matematických soutěžích.

Informační gramotnost je průběžně vyhodnocována a podporována systematickým zkvalitňováním prostředků ICT. V současnosti je mj. prioritou školy. Škola disponuje interaktivními tabulemi, dataprojektory, počítačová síť umožňuje žákům přístup na internet. Vnitřní síť je využívána učiteli, žáky i pro administraci. Rodiče mají možnost komunikace prostřednictvím webových stránek školy nebo elektronickou poštou.

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou stanovena ve školním řádu. Úspěšnost žáků v průběhu celého vzdělávacího cyklu je systematicky sledována a pravidelně vyhodnocována. Hodnocení dosaženého stavu v oblasti podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání probíhá průběžně na jednáních pedagogické rady a předmětových komisí. Informace se získávají z více zdrojů včetně dotazníků pro žáky, učitele a rodiče v rámci Mapy školy. Pozornost je věnována sledování úspěšnosti žáků při přechodu z prvního na druhý stupeň. Vyhodnocování probíhá v úzké spolupráci vyučujících 5. a 6. ročníků. Škola pravidelně realizuje tzv. Závěrečné zkoušky žáků 9. ročníku. Skládají se z písemné a ústní části z matematiky a českého jazyka, dále si žáci vybírají další předmět, ve kterém si zvolí téma a ve spolupráci s vyučujícím ho zpracovávají a před komisí obhajují. Výsledky obdrží v písemné formě společně s vysvědčením při slavnostním vyřazování absolventů.

Využívány jsou také možnosti externího hodnocení, V letošním školním roce se škola zapojila do pilotního ověření testování v 5. a 9. ročnících, v loňském roce do výzkumu TIMSS a PIRLS. Informace o výsledcích jsou předávány žákům a rodičům, škola je vyhodnocuje a dále s nimi pracuje. V rámci spolupráce se středními školami získává zpětnou vazbu o dalším studiu žáků.

Žáci jsou systematicky zapojováni do různých soutěží, ve kterých dosahují úspěchy na krajské i celostátní úrovni. Jejich tvůrčí činnost dokládají různé výstupy (prezentace, portfolia atd.).

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Ředitel školy vydal ŠVP ZV s platností od 1. 9. 2007, který je zpracován dle zásad rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a ve shodě se školským zákonem. Při vzdělávání jsou plněny strategické záměry ŠVP ZV podporující rozvoj osobnosti všech žáků. Pedagogičtí pracovníci mají výstupy a učivo rozpracovány

do měsíčních a ročních plánů. Naplňování průřezových témat je průkazně dokladováno v třídních knihách. Vlastním hodnocením školy byly identifikovány silné a slabé stránky školy. K silným stránkám patří úspěšnost žáků v přijímacím řízení na střední školy, což je rodiči i žáky považováno za jednu z priorit. Zvýšením týdenní dotace výuky českého jazyka a matematiky v tomto školním roce se důraz na přípravu na přijímací zkoušky zvýšil. Na základě analýzy potřeb školy vyplynula nutnost zvýšení podílu ICT ve výuce. Realizací projektu *Různé cesty, společný cíl* a průběžnými inovacemi ŠVP má být tohoto cíle dosaženo. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání obsahuje části určené právním předpisem.

Ředitel školy splňuje požadavky pro výkon funkce a plní právní povinnosti z ní vyplývající. Vedení školy podporuje týmovou spolupráci, obvyklá jsou společná jednání rozšířeného vedení školy a týdenní porady pedagogických pracovníků. V kompetenci předmětových komisí je sledování plnění učebních plánů a nových poznatků ze vzdělávacích oblastí, návrhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), inovace ŠVP ZV, příprava podkladů pro evaluaci školy atd. Prioritou letošního plánu práce je nejen práce v týmu, ale i zdůraznění image školy, tzn. prezentace činností školy na poradách, webových stránkách, prostřednictvím médií apod.

Personální podmínky jsou vedením školy sledovány a vyhodnocovány. Ve stabilizovaném pedagogickém kolektivu jsou kvalifikovaní učitelé. DVPP bylo zaměřeno na získání dalších kvalifikačních předpokladů pro výkon specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy, prevence sociálně patologických jevů, pro výkon funkce ICT koordinátora a koordinátora ŠVP. DVPP je preferováno na půdě školy s docházkou lektorů či společnými výjezdy pedagogického sboru za vzděláváním. Tímto způsobem se učitelé vzdělávali např. v práci s interaktivní tabulí, v tématu významu výchovných opatření ve školním řádu apod. Osobní karty zaměstnanců jsou využívány pro sebehodnocení pracovníků a periodické hodnocení zaměstnanců ředitelem školy.

Materiálně technické podmínky školy jsou na kvalitní úrovni. Jejich obnově a rozvoji je ze strany vedení školy věnována velká pozornost, výsledkem je estetické prostředí, ve kterém se žáci vzdělávají. V budově ve Švermově ulici mají žáci k dispozici kmenové a odborné učebny (např. jazykové, počítačové, přírodopisu, fyziky atd.), dvě tělocvičny a školní klub. Součástí školy je také hřiště, školní pozemek a skleník. Ve škole se nachází ještě školní knihovna, prodejna papírnictví, ordinace zubní lékařky a školní bufet. V budově v Santiniho ulici (v tzv. zámecké škole) probíhá výuka v 5 třídách prvního stupně, funguje zde také školní družina, žákovská knihovna a školní jídelna-výdejna. K relaxaci slouží malý školní dvůr. Investice a opravy proběhly v minulých letech např. formou zateplení obvodového pláště budovy, výměny oken, elektrorozvodů či rekonstrukce sociálního zařízení. Dispozičně byl změněn vestibul školy a vytvořen prostor pro další možné aktivity.

Finanční zabezpečení umožňuje škole její činnost. Základním zdrojem jsou finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu a od zřizovatele. Další prostředky škola získala doplňkovou činností nebo od Sdružení rodičů a přátel školy. Významným zdrojem příjmů je zapojení do programů vyhlášených MŠMT (např. *Školní vybavení pro žáky 1. ročníků ZŠ, Podpora řešení dopadu – Hustota a specifika*) a čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu v rámci dlouhodobých projektů, které přispívají ke zvyšování kvality a podmínek vzdělávání. V minulosti se jednalo o projekt *Cesta ke školnímu vzdělávacímu programu a Rozvoj klíčových kompetencí a integrace znevýhodněných dětí*. Dalším projektem *Sluníčko, sluníčko, popojdi maličko* je řešena oblast rovných příležitostí všech

žáků, včetně žáků se SVP. Projekt zahrnuje různé aktivity, které směřují k co nejlepšímu začlenění těchto žáků do běžné třídy. V rámci projektu vznikl také školní klub vybavený novým nábytkem, počítačem a relaxačními pomůckami. Na základě výstupů projektu vzešla potřeba návazné péče pro žáky s těžšími formami SVP, která je osou nového projektu *Brána poznání otevřená*.

Škola je otevřena spolupráci s mnoha partnery. Důležitá je spolupráce se zřizovatelem a školskou radou, aktivně se podílí na životě školy Sdružení rodičů a přátel školy, které podporuje školu i finančně. Škola udržuje přátelské kontakty s dalšími a školami v celostátním měřítku i se školami v polské obci Krzywín či německém Schmollnu.

Závěry, celkové hodnocení školy

Činnost školy je vykonávána v souladu s rozhodnutím o zařazení do školského rejstříku.

ŠVP ZV a školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání jsou v souladu s požadavky školského zákona.

Řízení školy je funkční a odpovídá její velikosti a struktuře. Finanční prostředky byly efektivně využívány ve shodě s cíli a prioritami školy. Škola se aktivně zapojuje do projektů a programů vyhlášených MŠMT, čímž získává další prostředky pro zkvalitnění své činnosti.

Škola zajišťuje rovný přístup při přijímání ke vzdělávání, vytváří kvalitní podmínky pro zohledňování vzdělávacích potřeb žáků v průběhu vzdělávání včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Naplňuje učební plán realizovaného vzdělávacího programu. Vzdělávací a výchovná činnost školy, projektová činnost a další aktivity umožňují rozvoj funkčních gramotností a klíčových kompetencí žáků. Výsledky vzdělávání žáků jsou pravidelně vyhodnocovány, k čemuž škola využívá různé zdroje a formy. Různorodé formy a metody práce volené ve výuce podporují rozvoj osobnosti žáka.

Škola systematicky zkvalitňuje materiálně technické zázemí a cíleně vytváří vhodné podmínky pro bezpečné prostředí a zdravý vývoj žáků.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.